УДК 371.13:613:37.036
Головко Олена Олександрівна,
старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту
Київського національного університету будівництва і архітектури;
Тарасовська Владислава Валентинівна,
здобувач вищої освіти навчальної групи КСМ-25
Київського національного університету будівництва і архітектури

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ, БЕЗПЕЧНИЙ ТА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ, ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

У сучасних умовах постійного реформування освіти та особистісного самовдосконалення важливою складовою освітнього процесу стає впровадження здоров'язбережувальних технологій для безпечного та здорового способу життя здобувачів освіти, адже саме в студентські роки формуються звички, життєві цінності і вміння правильно керувати власним життям. Сучасна студентська молодь перебуває в умовах постійного інтенсивного фізичного навантаження, високої інформаційної динаміки та психемоційних стресів, що значно впливає на якість життя. Саме інформуючи за такі технології ми допоможемо студентам здолати труднощі, побудувати гармонійні соціальні відносини та особистість в цілому не тільки в умовах освітнього процесу, а і поза ним, виховавши в собі таку головну життєву цінність, як здоров'я.

Одним з основних завдань, яке сучасне суспільство ставить перед освітніми закладами, є формування особистості, що прагне самореалізації, в тому числі через здоровий спосіб життя. Тобто стан розвитку суспільства вимагає іншого підходу та іншого ставлення до здоров'я студента, до того способу життя, який він веде.

Поняття «здоров'язберігаючі технології» з'явилося давно (Л. Занков, В. Зайцев, М. Монтессорі, С. Френе та ін.) і стає все більш популярним. Уважне вивчення джерел виявляє широкий діапазон підходів до розуміння поняття «здоров'язберігаючі технології» і ще більш широке наповнення змісту цього поняття конкретними практичними діями. Здоров'язберігаючі технології – обов'язковий елемент будь-якої педагогічної технології, який показує, наскільки при реалізації поставленої мети навчання і виховання вирішується завдання збереження здоров'я основних суб'єктів освітнього процесу – студентів і викладачів. Здоров'язберігаючі технології становлять технологічну основу здоров'язберігаючої педагогіки. Зміст освіти відповідає на питання «Чому вчити?», педагогічні технології відповідають на питання «Як вчити?». З погляду здоров'язбереження вчити треба так, щоб не наносити шкоди здоров'ю суб'єктам освітнього процесу.

Узагальнення наукової літератури дозволяє виокремити основні підходи до трактування дефініції «здоров'язбережувальні технології», а саме: системний – індикатор якості освітніх технологій; діяльнісний – оптимальне поєднання традиційних технологій навчання з принципами, методами і прийомами, спрямованими на збереження й підтримку здоров'я молодого покоління; компетентнісний – технології формування здоров'язбережувальної та здоров'ярозвивальної компетентностей, навчання основ здоров'я, здорового способу життя; інтегрований – навчально-методичний комплекс оздоровчо-фізкультурних і лікувально-профілактичних заходів; середовищний – створення сприятливого для здоров'я освітнього середовища; особистісно орієнтований – забезпечення навчання і виховання з урахуванням індивідуальних, вікових і психофізіологічних особливостей учнів.

Зміст здоров'язбережувальних технологій визначають основні здоров'язбережувальні компоненти освітнього середовища: змістовий (передбачення змістом навчальних дисциплін вивчення елементів здоров'язбереження); аксіологічний (формування ціннісних орієнтацій на здоров'я, як найвищу життєву цінність); гносеологічний (формування системи наукових знань про основи здоров'я, практичних умінь і навичок ведення здорового способу життя, безпечної поведінки у соціумі); екологічний (усвідомлення єдності людини і природи, залежності здоров'я людини від екологічного стану довкілля, формування ціннісного ставлення людини до природи); емоційно-вольовий (формування стійкої емоційної поведінки, таких якостей особистості, як: організованість, відповідальність, обов'язок, честь, гідність); фізкультурно-оздоровчий (формування фізичних якостей і високих адаптаційних можливостей організму засобами системи фізичних вправ і спортивних тренувань, підвищення рухової активності та загартовування організму); діяльнісний (дотримання режиму харчування, правильне чергування праці та відпочинку, попередження шкідливих звичок, функціональних порушень та захворювань).

Смірновим Н. розроблена базова класифікація технологій здоров'язбереження, яка, на нашу думку, є найбільш універсальною. Зокрема ним виокремлено такі блоки: медико-гігієнічний (дотримання санітарно-гігієнічних норм та забезпечення медичною допомогою учасників навчально-виховного процесу); фізкультурно-оздоровчий (використання засобів фізичної культури для розвитку фізичних якостей та зміцнення здоров'я); екологічний (формування у школярів екологічної свідомості та прагнення до збереження навколишнього середовища); безпека життєдіяльності (дотримання правил безпеки життєдіяльності, охорони праці, цивільної оборони); оздоровчий (використання занять лікувальної фізкультури, профілактика порушень постави та зниження гостроти зору); розвивально-адаптуючий (використання у

навчально-виховному процесі соціальних та психологічних тренінгів для вчителів, учнів та батьків).

Ващенко О. виділяє такі типи технологій здоров'язбереження: здоров'язбережувальні (технології, що створюють безпечні умови для навчання та праці та ті, що сприяють вирішенню завдань раціональної організації виховного процесу, відповідності навчального та фізичного навантажень можливостям людини); оздоровчі (технології, спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я, підвищення ресурсів здоров'я); технології навчання здоров'ю (гігієнічне навчання, формування життєвих навичок, профілактика травматизму, статеве виховання); виховання культури здоров'я (виховання особистісних якостей, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, посиленню мотивації на ведення здорового способу життя).

Човнюк Ю., Шамич О. та інші працюють в напрямку удосконалення наявних методик інноваційних здоров'яформувальних технологій у закритих спортивних спорудах з інтелектуальними системами управління мікрокліматом та «зеленими стінами».

Впровадження згаданих у викладі основного матеріалу здоров'язбережувальних технологій в освітній процес закладів вищої освіти з метою набуття студентською молоддю навичок безпечного і здорового способу життя, а також виховання всебічно-розвиненої особистості є вкрай важливим для виховання здорової молоді в умовах постійних психоемоційних, фізичних навантажень, високої інформаційної динаміки та для формування гармонійних соціальних відносин, профілактика та усунення виникнення фізіологічних хвороб.

Список використаних джерел

1. Ващенко Г. Г. *Загальні методи навчання*. Київ: Всеукраїнське педагогічне товариство ім. Г. Ващенка, 1997. 410 с.

2. Єфімова В. М. Здоров'язбережувальні технології в системі підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін // *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2011. Вип. 1.33. С. 131–134.

3. Рибалко Л. М. *Технології здоров'язбереження: теорія і практика* : навч. посіб. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2020. С. 5–24.

4. Лозинський В. *Техніки збереження здоров'я*. Київ : Главник, 2008. 160 с.

5. Гончаренко М. С., Лупаренко С. Є. Поняття «валеопедагогіка» та «педагогічна валеологія» у психолого-педагогічній літературі // *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : наук. журнал. Суми : СумДПУ, 2010. № 1 (3). С. 30–38.

6. Chovniuk, Y.; Moskvitina, A.; Shamych, O.; Rybachov, S.; Kholodova, O. IMPROVEMENT OF MICROCLIMATE CONTROL ENERGY-SAVING SYSTEMS AT INDOOR SPORTS FACILITIES IN RURAL AREAS, Engineering for Rural Development 2025 | Conference paper DOI: 10.22616/ERDev.2025.24.TF156

7. Chovniuk, Y.; Moskvitina, A.; Shamych, O.; Kholodova, O. SYNTHESIS OF PHYSICAL AND MATHEMATICAL MODEL OF ENERGY-EFFICIENT MICROCLIMATE MANAGEMENT OF RURAL AREA GYM, TAKING INTO ACCOUNT INDICATORS OF COMFORT AND AIR QUALITY, Engineering for Rural Development 2025 | Conference paper DOI: 10.22616/ERDev.2025.24.TF147

8. Шамич О.М. Поняття та структура природного права людини на охорону здоров'я / О. М. Шамич // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: [зб. наук. пр.]. –К., –2014. – № 11. – С. 75-92. https://ap.uu.edu.ua/article/23

УДК 330.341.1:69

Грабчак Дмитро Володимирович,
докторант Київського національного університету будівництва і архітектури;
Шепета Максим Олександрович,
аспірант Київського національного університету будівництва і архітектури

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ТА ПРОЦЕСОМ ТЕРМОМОДЕРНІЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬ НА ҐРУНТІ НАУКОВО-ОБҐРУНТОВАНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ ПІДХОДІВ

Розвиток будівельної галузі України потребує формування ефективної системи стратегічного управління, орієнтованої на інноваційність, енергоефективність та екологічну сталість. Одним із ключових напрямів такого розвитку є реалізація процесів термомодернізації будівель, які сприяють зниженню енергоспоживання, оптимізації експлуатаційних витрат та підвищенню комфортності житлового середовища [2].

Інноваційний розвиток у сфері будівництва базується на інтеграції цифрових технологій, енергоощадних матеріалів, сучасних архітектурно-конструктивних рішень і раціональному використанні ресурсів. В умовах ринку та посилення екологічних стандартів ЄС важливим завданням стає стратегічне планування, яке враховує довгострокові соціально-економічні та екологічні наслідки діяльності підприємств [3].

На ґрунті науково-обґрунтованих управлінських підходів формується система прийняття рішень, що дозволяє узгодити інтереси інвесторів, девелоперів і споживачів будівельної продукції. Таке управління потребує комплексного аналітичного інструментарію — від оцінки потенціалу енергомодернізації до розроблення інноваційних бізнес-моделей, що враховують специфіку будівельного ринку України [1].

Особливої уваги заслуговує поєднання стратегічного управління інноваціями з процесом підготовки кадрів. Освітній процес у будівельній сфері